

Балканско полуострво, нашли су само неки остатак трачких прастановника у пределима, које су у својој навали опустошили Келти, Готи, Словени и Авари. Тај се остатак староседелаца склонио у планине или у скривеније долине, где је живео од тежења земље и сточарства. Ван сваке је сумње, да се та мирна трачка племена, која се можда у оно доба већ нешто и пословенише, нису противила настанку Срба, него да су просто признала врховну власт својих нових господара, носећи вољно терете, које им ови наметнуше, еда би, као поданици, свој опстанак обезбедили. Пошто се ови поданици у течају векова посрбише, а знамо, да су међутим и многи Срби дошли у таку исту потчињеност: то се на тај начин, поред племства, лагано развио у народу сталеж тежака, који без сумње беше по броју најзначајнији. Од трачких Норопа преостало је само име „Неропаха."

Неропси се (које бисмо управо могли назвати и поданицима) према томе, ако су становали у селима, која беху на владалачким, властеоским или црквеним земљама, називаху „владалачким" (царским), "властеоским" или „црквеним" неропсима. Према господарима земље, био он владалац, властелин или црква, неропси су јамачно једнаке обвезе имали, пошто и право својине привилегисаних према разним сталежима непривилегисаних једнако беше. Уз то су морали да врше још и друге службе у корист владоца или државе (што је према појмовима онога времена једно исто било). У неким случајевима неропси су вршили обвезе обе врсте, некад су били од једне ослобођени на пример од владалачке работе. У опште су неропси обвезани били, да раде или работају и да данак плаћају. Те работске службе беху веома разнолике, као: орање, жетва, косидба, виноградски рад, чување соколова и ловачких паса, пратња владалаца или неких чиновника, товарење и пренос пртљага њихових, рад при зидању или утврђењу кула, настањивање војника и тако даље. Све су то били послови, који су Неропхе лично теретили. Осим тога морали су и порез плаћати, и то нешто у соку, а нешто у новцу.

Неропси, којима је био господар владалац или држава, јамачно су имали да дају сву работу и данак. — На против црквене неропхе, који су на црквеним или манастирским земљама становали, владалац је приликом самога даривања, ослободио не само од владалачких работа већ и од плаћања данка. Међутим беху дужни цркви да работају. — Најпосле неропси, који су живели на властеоским добрима, морали су господару земље да раде извесне послове, а уз то су плаћали и данак; шта више, по свој прилици, вршили су и ону работу, коју смо мало пре назвали „државном работом." — Према властеоским господарима имао је неропах ове обвезе. По Душанову закону морао је неропах недељно два дана работати своме господару, и уз работу давао је годишње (по речима самога закона) "цареву перперу". Ову је работу одуживао радом у пољу. Тај закон изреком казује, да се једна надница (јамачно не недељно, но годишње) на косидбу сена, а једна на виноградски посао употреби. Но ако господар није имао винограда, то је ову надницу могао на други посао употребити. Што се тиче онога перпера, што је неропах годишње плаћао, то је, по смислу царева израза, био јамачно део државаог пореза, а властела је овим од неропах покупљеним новцем свој данак подмиривала. Душанов законик помињу и цареви (државне) приходе, као "сок," намет и „арач" налаже, да је сваки човек (дакле без разлике властелин и невластелин) обвезан давати извесну количину хране у природи (in natura, сок), а уз то плаћати у новцу (намет и арач). Вероватно је дакле, да су господари земље, што су од неропах годишње наплатили у новцу, све или бар неки део морали владаочевој благајници да предаду. У